

A megyei NEB ülése

Tegnap, szerdán délelőtt dr. Kakuszi László elnöklével ülést tartott a megyei Népi Ellenőrzési Bizottság, s megtárgyalta a közművelődési törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtását vizsgáló munkabizottság jelentését. A Csongrád megyei tapasztalatokat összegző NEB-vizsgálat célja az alapintézmények, művelődési otthonok, közművelődési könyvtárak működési feltételeire, tevékenységére, az intézményhálózat fejlesztésére és fenntartására jellemző kérdések összegzése volt. A vizsgálatban részt vettek az SZMT és a megyei KISZ-bizottság munkatársai, valamint Szeged, Csongrád, Szentes és Hódmezővásárhely népi ellenőrei is.

A Csongrád megyei népi ellenőrök 1978 második felében vizsgálták, miként hajtják végre az intézmények, vállalatok, szervezetek a közérdekű bejelentésekről, javaslatokról, panaszokról szóló törvényt, s azóta is figyelemmel kísérték a vizsgálat összegzésekor megfogalmazott javaslatok, ajánlások sorsát. Tapasztalataikról tegnapi ülésükön számoltak be a munkabizottság népi ellenőrei. A megyei NEB tegnapi ülésén részt vett Almási Endre, a SZOT kulturális főosztályának vezetője.

Soproni szőnyeg külföldön

Soproni szőnyeggel borítják a moszkvai Béke-szálloda összes helyiségeit. A 20 ezer négyzetméter egysínű velúr szőnyegpadlót már útnak indították a Soproni Szőnyeggyárból.

A szovjet rendelések alapján a soproniak az idén is a tavalyival azonos mennyiségű, összesen mintegy 300 ezer négyzetméter velúr és tűzött szőnyeget szállítanak.

Húsz év — a pedagógiai kutatásban

A József Attila Tudományegyetem pedagógiai tanszékén az elmúlt húsz évben folytatott tudományos tevékenységről ad összefoglaló tájékoztatót a tanszék idei Actája.

A vaskos kötetben helyet kapott azoknak a szakirodalmi publikációknak a jegyzéke, amelyeket 1958-tól 1978-ig különböző kiadóknál, folyóiratokban, tanszéki kiadványokban jelentettek meg az oktatók. A bibliográfia, amelyet dr. Máderné Kiss Márta állított össze, együtt láttatja két évtized munkáját, azt a tudományos teljesítményt, amellyel a tanszéki kollektíva a neveléstudomány és a gyakorlati oktatás-nevelés fejlesztését elősegíteni igyekezett. A tavaly májusig megjelent, 371 tanulmány jegyzékét haszonnal forgathatják a gyakorló pedagógusok, a hallgatók is; reális, jó tájékoztatást nyújt a pedagógia oktatásáról és tudományos műveléséről mindazoknak, akik különféle egyetemi fórumokon e munka elbírálására, értékelésére hivatottak.

Közi az Acta a tanszéken készült doktori disszertációk jegyzékét is. A neveléstudományi doktorátusok listája szintén használatos mutatókat ad a tanszék tudományos hatóköréről. A következő évek fő kutatási irányairól tájékoztat a kötet második te-

része, amelyben a gimnáziumi és szakközépiskolai képzés átalakításának kísérleti tervét, valamint a kvantitatív pedagógiai értékelésről készült kutatási beszámolót közli. Az előbbi, középiskolai kísérletnek az a feladata, hogy megbízható tényanyagot, felhasználható tapasztalatokat és megalapozott javaslatokat szolgáltatson a távlati iskolarendszer szerkesztésének és tartalmának kialakításához.

Csakúgy, mint az elmúlt években, az Acta Paedagogica és Psychologica mostani kötetének anyagai több idegen nyelven is olvashatók, ez megkönnyíti a tudományág külföldi kutatóinak tájékozódását. A tanszék külföldi kapcsolatai ugyanis nagymértékben bővültek az utóbbi két évtizedben: megnőtt az oktatók tanulmányútjainak, ösztöndíjainak száma, közvetlen kapcsolatokat alakítottak ki több UNESCO-intézménnyel, pedagógiai kutatóintézettel, egyetemi, főiskolai tanszékkel. Számos szakember, kutató és oktató látogat más országokból a szegedi tanszékre, a magyar pedagógia egyik rangos egyetemi műhelyébe.

Az Acta e huszadi kötetét dr. Ágoston György tanácskezelő egyetemi tanár és dr. Dúró Lajos tanszékvezető egyetemi docens szerkesztel-

Egy balettest margójára

Lassan el is felejtjük, mikor kezdtünk panaszkodni; olyan sokáig hiányzott a város amúgy sokszínű művészeti életéből a „legember-szabásúbb” művészeti ág, a tánc. Pontosabban: mindig is megélték itt a mozgásművészetnek és a színpadi táncnak a legkülönfélébb ágazatai, mert szükség és igény folyvást mutatkozott; csakhogy a minőség, a színvonal látszott meglehetősen hullámvölgynek.

A tanulságok végett egyszer nyilván megszerkesztik a színpadi táncművészet helyi történetét, megjelölik a fejlődési állomásokat, a hullámvölgyeket, az új és új nekibuzdulásokat. Ami a balettet illeti, minden jel szerint éppen egy fölfelé ívelő fejlődési szakasz elején tartunk. Ezért legyen elég most csak annyi: a hazai színpadi néptáncművészet országra szóló fölvirágzásából Szeged sem maradt ki, a hagyományokra építve értő és vasakarátú szakemberek mostanra az ország egyik legjobb amatőr együttesét teremtték meg. A városi balettiskolát viszont (művészetén kívüli okokból!) be kellett zárni. A legkisebbek ugyan részelhettek a balett-oktatásból azelőtt is, azután is, de egyre kevesebben, egyre mostohább körülmények között. A mozgás kultúrájából csak csurran-cseppen a felnövő nemzedékeknek, hisz most is egykönnyen megszámlálhatóak azok a legifjabbak, akik legalább művészi tornára járhatnak. Ha még a művelődési házakban dolgozó társastáncklubokról sem feledkezünk meg, akkor is azt kell mondanunk: a néptáncot nem számítva, most is van mit lendíteni a város táncművészeti életén. A színházban is csak fogyatkozott a balettkar, helyi utánpótlásról legalábbis aligha lehetett szó. Pedig a hagyomány is, a zenei tagozat színvonala is, előírná a képzett és nívós

produkciókra képes táncosok jelenlétét.

Mozdulni látszott az ügy néhány éve, amikor a Tömörkény István Gimnázium és Szakközépiskola tánc szakos osztályt indított. Hol tartunk? Kedden este balettkoncert volt az Ifjúsági Házban, másfél óras közös műsort adtak a Szegedi Nemzeti Színház balettkarának tagjai és a Tömörkény növendékei. Ebben a színházi balettegységben már ott vannak páran az „első fecskék”, akik tavaly még az első középiskolai osztály végzősei voltak. Hír szerint a mai növendékek közül nyolcan szeretnének a színházhoz kerülni — tanulmányaik befejezése után. Előállt tehát az utánpótlás (ámbar az ő utánpótlásukkal még baj van, hiszen az 5–8. osztályosok képzése egyelőre megoldatlan), egyszersmind egyre realisabbnak, megvalósíthatóbbnak tűnik a szép terv, miszerint a szegedi színháznak is legyen balettkara.

A kulturális irányítás támogatásán, az érdekelt intézmények erőfeszítésein kívül az említett balettest is följogosít, hogy reménykedés helyett immár hihessünk. Mert jó hangulatú, kellemes estét szereztek a táncosok a nagyszámú közönségnek. Bár dr. Baróthy Zoltánné koreográfijának bemutatóján érződött valamiféle premierdrukk, de ezen nincs csodálkoznivaló, hiszen hasonló koncertprogramokon se a fellépők, se a közönség nem gyűjtethetett még tapasztalatokat-élményeket. Mégis a nézősereg reakcióiból, a helyenkénti élénk tetszésnyilvánításokból tűnt ki inkább, mennyire hiányozhattak eddig, milyen nagy várakozások fűződhettek ilyenfajta táncos estékhez. A középiskolások fegyvermezzett, rokonszenvesen „testre szabott” (mai tudásszintjük fölmutatására éppen alkalmas koreográfiákat választottak) produkcióin kívül a színházi szólótáncosok, Ábrahám Anikó és Nyári Attila kapták a legtöbb tapsot, joggal. A műsorban közreműködő fiatal énekeseket — Tóth Mária és Martinek Csaba — Maros György kísérte zongorán, Vajda Márta az est „házi-asszonyaként” nemcsak a műsorszámokat konferálta, hanem versmondással is megörvendeztette a hallgató-ságot.

S. E.

Diákirók országos találkozója

Immáron hatodszor rendezték meg Sárovarott a középiskolások diákirók és diákköltők országos találkozóját. Mind több iskola küldi az irodalmi ambíciókkal rendelkező tanulóit a rendezvényre, pályaművekkel. Három kategória áll rendelkezésre: írók, költők, egyéb. A műveket elbíráló zsüri elnöke Fábán Zoltán, a Magyar Írók Szövetségének titkára volt. A találkozót a mindenkit átfűtő izgalmon kívül színes műsorral is gazdagították a rendező szervek.

Kétszázötven pályázó közül a zsüri nyolcvannegyvet talált méltónak a meghívásra, a művek alapján. A költemények, novellák, tanulmányok egyre nívósabbak az évek haladtával. Öröndetes a nagy létszámú jelentkező, hisz ez egyre nagyobb irodalomszeretetet sugall.

A megbeszéléseken, értékeléseken, az íráskor jellemzésén, kritikáján túl szó volt a fiatalokat érintő problémák némelyikéről is. Felvetődött az a gondolat, hogy a közeljövőben a legjobb írásokat könyvben is megjelenítetik. Sajnos — mint többször is elhangzott — a fiatal kezdők publikálása sok problémába ütközik. A már előző alkalommal is pályázó diákok, kiket egyszer már színvonalas zsüri velt alkalmasnak kiadásra, sem kaptak mindeddig teret napi és heti sajtóban, de az irodalmi folyóiratokban sem. Pedig ezek a fiatalok szólni kívánnak és nemcsak íróasztaluk számára. Az ő világuk problémáinak megírására ki más is lenne hivatottabb, mint ők maguk?!

Ifj. Bíró János

KISZ-ajánlással a pártba

A párttaggá nevelés tapasztalatai Szegeden

Az MSZMP X. kongresszusa állapította meg: az ifjúság nevelésében külön figyelmet kell fordítani arra, hogy a KISZ a párt utánpótlása, jórészt ott nevelődnek a párt jövőbeni tagjai. A párttaggá nevelő munka biztos fokmérője az egyes KISZ-alapszervezetek széles értelemben vett szervezőtevékenége, s a párttagajánlás a KISZ-élet egyik legfontosabb szervezeti eseménye.

A szegedi KISZ-bizottság 1977 májusában vizsgálta meg a szegedi KISZ-alapszervezetek párttaggá nevelő, ajánló tevékenységét. A testület legutóbbi ülésén ismét napirendre tűzte ezt a témát, s értékelte a két évvel ezelőtt hozott határozatok végrehajtását.

A statisztikai kimutatást szemlélve kiderül: az elmúlt két esztendőben növekedett a pártba felvett 30 éves aluli fiatalok száma. Öröndetes, hogy 1978-ban a felvettek 94 százaléka KISZ-tag volt. Ez jelentős fejlődés, hiszen 1976-ban 79, 1977-ben pedig 87 százalék volt ez az arány. Az alapszervezetek eredményes párttagajánló tevékenységét jelzi az a tény, hogy a KISZ által javasolt fiatalokat a pártszervezetek is alkalmasnak találták a párttagságra. Mindinkább tudatosabbá, tervszerűbbé válik a pártépítés, s a vele járó kiválasztó és felkészítő munka.

A KISZ-alapszervezetek természetesen a legaktívabbakat, általában a tisztségeket betöltőket ajánlják az MSZMP tagjainak sorába. Elsősorban a termelő üzemekben javult a kiválasztottakkal való foglalkozás színvonala: a leendő párttagok fontos politikai, társadalmi megbízatásokat kapnak, magas politikai, erkölcsi követelményeket állítanak eléjük, s patronálásukra párttagokat kérnek föl. Az akcióprogramok összeállításával egyidejűleg párttagajánlási tervek készülnek. A szakszervezetek és a munkásörsg is kezdeményezi a fiatalok felvételét — jóval kisebb számban ugyan, mint a KISZ. Szegeden a múlt évben felvett 30 éves aluli párttagok 70 százaléka fizikai, 30 százaléka szellemi dolgozó volt.

Az ajánló taggyűlések színvonala megfelelő, az elhangzó vélemények öszinték. Jó néhány alkalmazotti, értelmiségi alapszervezetben azonban formálisak a

taggyűlések, esetenként pedig túlzottak az elvárások. A pártba felvett 30 éves aluliak 16 százaléka 18–21 év közötti fiatal. Korábban ebből a korosztályból szinte csak a felsőoktatási intézmények diákjai jöhettek számításba, míg tavaly az említett korosztály majdnem felét az ipari üzemek párt-szervezetei vették föl.

Nőtt az egyetemek, főiskolák KISZ-szervezetei által ajánlott párttagok száma — kivétel a zeneművészeti és az egészségügyi főiskola —, viszont továbbra is ritkaságszámba megy, hogy a 18. életévét betöltő középiskolás diákot javasolnának pártagnak. Ebből is kitűnik: a középiskolai tanítézetek párt- és KISZ-szervezetei nem fordítanak kellő figyelmet erre a kérdésre. Gyakran előfordul, hogy az új iskolába vagy a leendő munkahelyre semmiféle jelzést nem küldenek az egyébként tagfelvételre alkalmas tanulókról.

Ugyancsak kevés Szegeden a pártba javasolt me-

zőgazdaságban dolgozó fiatalok száma. Ennek okait elsősorban az alacsony színvonalú, rendszertelen KISZ-es mozgalmi munkában kell keresni.

Az alkalmazottak körében még mindig feszültségeket okoz, hogy 8–10 éves aktív KISZ-munka, -vezetői tevékenység után sem lehetnek párttagok az arra valóban alkalmas fiatalok. Nem véletlen, hogy az érintettek lelkesedése csökken a mozgalmi munka iránt.

Ma már a legtöbb helyen jól tudják, hogy a KISZ-fiatalok párttaggá nevelése folyamatos, tervszerű, a pártszervezettel összehangolt tevékenységet kíván. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ott megy gyengén, a munka, ahol más kérdésekben is hiányos, a pártalapszervezet részéről a KISZ irányítása. Ennek pedig következménye, hogy megfelelnek arról: a Kommunista Ifjúsági Szövetség a párt tartaléka.

R. I.

Orvosi vizsgálatok

Hazánk is bekapcsolódott az Egészségügyi Világszervezet nagyszabású nemzetközi programjába: a terhességmegszakítás és a koraszülés összefüggéseit vizsgálják orvosgyógyászati klinikáinkon. Szakkörökben is vitatott kérdés, hogy milyen kapcsolatot mutatható ki a művi terhességmegszakítások és a koraszülések között. A nagyszabású vizsgálódástól azt várják a szakembe-

rek, hogy tudományos bizonyítékot szolgáltatson a vitához. Egyben jó alkalom ad arra is, hogy ismételt ráirányítsa a figyelmet a művi terhességmegszakítás sokra. A korszerű megelőző szerke megjelenésével és az egészségügyi felvilágosító hatására ugyanis az utóbbi hat év alatt 54 százalékkal csökkent az abortuszok száma.

Új film

A trombitás

Színes magyar film. Írta Kardos István, fényképezte Ragályi Elemér, zene Szörényi Levente. Rendezte Rózsa János. Főbb szereplők: Csoma Zoltán, Fábán Ferenc, Bencze Ferenc, Koltai Róbert, Bács Ferenc.

Férfitársam bevallom, a másfélórás filmnek alig két-harmadát láttam. Nem késsem, nem hagytam el a mozi, végigültem becsülettel a játékidőt, csak éppen a gyomrom háborgott. Az a kétharmad rész viszont, furcsa módon, tulajdonképpen tetszett. Amennyire zseni intuitícióval meg tudom ítélni, arról szót, hogy a Thököly és Rákóczi közti történelmi időben a társadalom periferiájára szorult szegények haramiákká züllöttek, s a kurucság lözöngyének örve alatt gyilkoltak, raboltak, fosztogattak, vagyis hát kompromittáltak a kurucságot, megtevesztve ezáltal a jobbágyságot, a társadalom valóságosan sanyargatottjait, akiknek a földesúri és idegen elnyomás két-két szorításában még ez a fajta megtevesztés, illetve az ennek következtébeni kiszolgáltatottság is osztályrészl jutott.

Hanem Rózsa János szelíd-című filmje, mely (becs szóra nem azért, hogy drámaesztétikai ismereteimet, figyogtassam, de mentségül idekivánczozik) a klasszikus, s a későbbiekben félreértett arisztokráziájának harmas egység szabványaihoz igazodik, tehát a hely, idő és cselekmény szinkronját tartja szem előtt, olyan naturalis borzalmakban tobzódik, ami bármivumot eszmei vezérmotívumot elfödne, nem-

ten) képlekeny, önmagában ugyan izgalmas, de ideológiai injekciókra, megerősítésre szoruló gondolatlatigat. Már az indító képsorok deformálják a néző káncsiságát. Amit a későbbiekben az ember és állatnyűzás oly kifinomult módszereivel csigáznak tovább (bravúros kameratechnikával, színes vérellerítéssel, szadista kéjjel, hátborzongató üvöltésekkel stb.), hogy a látottak alapján azt hinné az ember, tudományos analízisre tévedt be, mely audiovizuális oktatási filmnek készült orvostanhallgatók, kórboncnokok, kötelező anatómiai studiumok számára.

Hiába sugallja az eszmei vezérmotívum, hogy bizonyos történelmi korok erkölcostartalmainak relativitására, azoknak ártértékéről díséről lenne itt szó, ha naív néző képtelen fölül-emelkedni a dantei pokol ronda bugyrainak megelevenedő illusztrációin, a kizsigerelt, megnyűzott, karóba húzott emberroncok hányingert keltő látványán Szabad szólni — természetesen filmen is — a terrortól, a kényszerről, a valóságos és vélt emberi és katonai hatalommal szembeni kiszolgáltatottságról (más ne mondjunk, ugyanez például Jancsó Miklósnál költői fennsíkokon jár), mégis úgy gondolom, ha valakinek gyomorrontása támad, s némi szódabikarbóna elfogyasztása után bőgögni kényszerül, adott esetben megteheti a vécében, ahová a király is gyalog jár, s nem feltétlenül szükséges öklendeznie a fehérabroszos, terített ünnepi asztalnál. Ahol esetleg a többieknek a gyomra is fölfordul...

N. I.